

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului
(Lövész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decat nu mai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joui-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. p.
Pre siese lune 5 „ „ „
Pre anulu intregu 10 „ „ „

Pentru Roman'a:

prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce-care publicatu ne separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 13/25. Juniu 1873.

In fruntea revistei de asta di ave mu inainte de tote se inregistratu unu actu de violentia, comissu de guvernulu ungurescu facia cu djarulu „Romanulu” din Bucuresci. Djaruulu „Romanulu,” care de siepte-spre-dice anni, de candu esiste, lupta cu armele cele mai oneste si mai legali contra arbitrarului si a despotismului, contra ingerintieloru si scopurilor diabolice ce strainii le urmarescu facia cu Roman'a si facia cu poporu lu romanu preste totu; acestu organu allu Romanismului, acesta sentinella neadormita, carea totu de-un'a se affla la postulu seu spre a-si implini cu sanctitate sublim'a missiune, d'a combatte ori-ce atingere ce s'ar adduce drepturilor si intereselor Romaniei; acestu organu romanescu, care ajunsese a fi cautatu si cetitu cu multu interessu si din partea Romanilor de dincoce de Carpati — este opritu d'a mai circula nu numai in tierrele ce se tienu de sant'a corona a santului rege ungurescu, ci in tota monarchia ostrunguresca.

Nu scimu se ne indignamu, seau se ridemu in pumni, candu vedemu ca guvernulu unui statu pretinsu puternicu se vede necessitatu a lua assemeni mesure facia cu unu organu de publicitate. Indignatiunea inse numai atunci ar ave locu, daca in urm'a acestei mesura luate de guvernulu de Pest'a noi absolutu n'amu mai pote ajunge se cetimu „Romanulu;” acest'a inse au sta, pentru ca pre langa totu interdictulu noi si asta-di suntemu pusi in pusetiunea placuta d'a pote ceti „Romanulu” ca si mai inainte. Navemu deci de catu se compatimimu pre domnia din Pest'a pentru passulu ce l'a facutu; prin acesta mesura domnia unguri au datu cea mai invederata proba de slabitiune; cellu mai espressu documentu despre nesoliditatea statului lor; ei semtu ca temeliele Ostrunguriei sunt putrede, prevedu ca or'a, momentulu de dissolutiune se appropia, si pentru aceea din totu paiulu vreu se facu una propta, d'n tota frund'a unu scutu spre a appera acestu statu pana si de cea mai mica adeare de ventu. Ba' daca aru pote, ei si-ar incongiura Unguila lor cu muri chinesisca si nici aerulu liberu si curatu din afara nu l'ar lassat se strabata in intrulu acestu statu allu volniciei si impilariei, inse din nefericirea lor, starea financiar'a, apprope de bancruta, nu li permite acest'a; abie mai potu amanat desastrulu, catastrofa decideritoria, de adu pre mane, ca-ci a o evita cu totulu, este cu nepotintia, daca pronia divina nu se va indura a face vre-o minune.

„Romanulu” cautandu a descoperi motivele legali, cari au potutu se provoce urg'a ostrunguresca a sup'a sa, se intreba: Lipsit'amu ore de respectu catra imperatulu ostrungurescu? Atint'amu acea pajera cu doue capete, carea ne mangaie atatu de dulce cu verfulu aripei sale, incatu ar bine-vol se ne iee chiaru cu totulu sub poterie'a i protectiune? Sau dora amu blamat guvernulu puterniculu imperiu din punctu de vedere ostrungurescu? — Nimicu din tote aceste. Cu totulu aurea affla inse „Romanulu” ratiunea acestei interdiceri, si a nume in atti-

tudinea de dinsu a observatu si observa facia cu cestiunea junctiunii calilor ferrate romane cu celle ostrunguresca. Noi inca suntemu applecati a crede, ca acestu-a este adeveratulu motivu, acest'a este bub'a, carea a sternitu urr'a si veninulu ministeriului ungurescu a sup'a djaruulu „Romanulu;” acesta impregiurare a orbitu si scossu din minti pre domnia unguri, de si-au luat refugiulu la o assemene meschina satisfactiune, carea inse mai multu li strica, de catu li ajuta, pentru ca prin acest'a si-au tradata si demascatu insi-si planurile si scopurile ostile ce le au facia de Roman'a.

Apoi se nu uitamu, ca d. Costa-Foru, agintele Romaniei in Vienn'a, inca are o parte insemnata la acesta manopera. D-sa a fostu acellu ministru romanu care a subsemnatu famos'a conventiune despre celle patru puncte de junctiune; camera romana inse a respinsu acea opera a dlui Costa-Foru si asiè dinsulu a remasu in sfarla cu ingagiamentele luate a-supra-si. Precum se vede, d-sa se incerca se faca acum, ca aginte, acelle servicie, pre cari ca ministru nu le-apatutu face pentru amiciei sei din Vienn'a si Pest'a. Acum inse cu atatu mai pucinu i va succede.

Luni in 23 Jun. la 5 ore si 48 minute ser'a, principele Romaniei Carolu sosl in Vienn'a, unde la gar'a callii ferrate fu acceptatu si primitu de mai multu notabili, ca reprezentanti ai autoritatilor militari si civili, intre cari si una deputatiune a coloniei romane din Vienn'a. Principele, imbracatu in uniforma de generalu romanu, se urca in equipagiulu de curte, ce sta gat'a, si inasocitu de colonelulu Schemel, care i s'a datu spre serviciu, pleca spre appartamentele ce i se gatissera in ministeriulu de fincie.

Camera Ungariei, seau mai bine maioritata deputatiloru din camera Ungariei ori catu de mameluca este totu mai da din candu in candu cate unu semnu de vietia, care, venindu ca din seninu, pune in nimire pre toti cei ce s'au indatenatu a vedè in acesta maioritata o simpla masina, unu apparatu, care se misca si sta, sbera si scarsnesce din dintu numai si numai la poroncela, la vointia mai inalta.

In siedinti'a de eri adeca, ministruulu culteloru si allu instructiunii publice a respinsu la una interpellatiune, ce deputatulu Lukó i-a adressatu inainte de as'u cu vre-o cate-va lune; substratulu interpellatiunii a fostu proclamarea dogmei de infallibilitate din partea episcopulu de Rosenau, Schopper. Ministruulu a respinsu cum a sciutu mai bine, inse cu tote aceste maioritata n'a voit se ide actu despre respinsulu seu, ci a decisu a lua acestu respinsu la debatare meritoria in siedinti'a de sambeta.

Acestu actu allu camerei nu prea este in consonantia cu procedura ei de pana acum. Inse nu acest'a voimu se scrutamu, ci de-o cam-data voimu numai se constatamu ca d. Trefort a cadiutu cu respinsulu seu, cu tote ca din partea deputatulu romanu din districtulu Nasaudului inca a fostu spri-ginitu cu tota resolutiunea si devotamentulu.

Diurnulu semi-officialu „P. Lloyd.”

inca consacra acestu incidentu unu articlu plinu de indignatiune si amaritiune. Intre altele dice: este timpulu supremu, ca acesta camera se se dissolve. Atmosfera din ea este asiè de ingrecata cu electricitate insufflatoria de grige, incatu in fia-care momentu si din cea mai neinsemnata cauza pote se erumpa una fortuna, alle carei consecintie nu se potu precaculá. Apathia infundata bi irritatiune nervosa se perondeza si schimba nemidlocitu un'a pre alt'a; in sinulu partiteloru ferbe si cece; conducere regulata nu mai esista nici in drept'a nici in stang'a, si totu ce se se intemple bine si reu, are unulu si acellu-a-si isvoru — intem- plarea. Siedinti'a de asta-di a camerei deputatiloru a datu una noua doveda despre acest'a, ea ni-a arretatu astfelu de fenomene, pre cari nici unu spiritulu omenescu n'ar fi fostu in stare a le prevedè baremu si numai cu o singura ora mai inainte.

Unitatea romana.

Epistol'a unui italianu catra unu romanu.

Rom'a, in 11. Juniu, 1873.

D-lui D. in Craiov'a . . .

Amatulu meu Confrate si amicu!

Vi multuimescu pentru afectuosele cuvinte ce adressati patriei melle; data compatriotii mei nu vi respundu cu essemene afectu si amoru, caus'a este ignorantia, fiindca nu ve cunosc.

Dorintia mea cea mai intensa este, se rumpu dessulu velu ce impiedeca comunicatiunea italianiloru cu romanii, pentru ca se se appropie si se-si stringa man'a ca nisce frati ce sunt. Dar acest'a nu se pote ajunge decatu printr'unu singuru pactu, adeca facundu unu apostolatu continuu si ardinte, scriendu prin diurnale si prin opuri, si in fine paralisandu acel influentia germana.

In Italia avemu necessitate de unu d f a r i u l a t i n u, adeca de unulu carele mai inainte de tote se scia vorbi de romani, francesi, de ispanioli, de portugesi, si numai dup'a aceea de germani si altii; unu d f a r i u literariu care se popularisedie literatur'a romana, francesca ispaniola, portugesa si belgica in Itali'a, si literatur'a acesteia s'o popularisedie la ficele salle latine. Aci jace totu secretulu.

In midilocolu nefericitorulu ce lo-vira tierra vostra, ea cellu pucinu se pote consola in aceea, ca o parte din press'a ei e liberale: asià „Romanulu,” „Federatiunea” si alte d f a r i e sunt propugnatori luminosi de liberalismu, patriotismu si de progressu. — In Itali'a intre alte disgraffe avemu si aceea, ca ni lipsesce o buna pressa latina.

Eu dorescu ca se ve petrundeti de necessitate fundarii unui diurnalu liberale in Itali'a pentru binele reciproci si commune allu rasseloru latine.

U n i t a t e a r o m a n a pote s'ar propaga si sustienè mai bine in Rom'a decatu in Roman'a, Transilvani'a, Bucovin'a, fiindca unitatea poporeloru devine faptu numai dupa ce s'a facutu sciintia universale, dupa ce necessitate si justeti'a ei a penetratu in tote mintile.

E bine, unitatea romana, acesta justa si santa aspiratiune a 12 milione de cetatiani, in Itali'a e pucinu cunoscuta; nu este nice applaudata, nice

despretiuita, pentru ca e necunoscuta: multi nici nu sciu ca actuala Romania este din doue principate, din Moldov'a si Munteni'a. Numele santu allu lui Stefanu cellu mare, a lui Mihaiu Eroulu, Hori'a, Tudoru, si alti eroi si victime alle redemptiunii Romaniei acel sunt lucruri noue.

Tote aceste trebue se le facemu cunoscutu centrulu latinismulu i, ca de acel se pornesca o voce forte care se propage in lume si se proclame unitatea romana; dar spre a ajunge acellu scopu, trebue se fundamu mai antaiu „C o n f e d e r a t i u n e a l a t i n a .”

Mi scrieti ca in Augustu veti merge la Dev'a in Transilvani'a pentru ca se assisteti la siedintiele „Associatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu;” e bine, spuneti acelloru buni frati Romani ce se voru intruni acolo, ca Roman'a are trebuintia de a fi cunoscuta, era literatur'a ei de a fi generalisata. Eu am staruitu multu ca se facu pe amiculu meu D e S a n c t i s, deputatu in Parlamentulu italianu si unulu din primii critici ai Europei in „Cerculu filologicu” din Neapole.

Daca s'ar pote formá unu d f a r i u latino romanu, liberale, atunci caus'a unitatii romane s'ar pune in discussiune pretotindene, si candu caus'a justitiei se pune in discussiune e unu mare faptu: trei parti alle scopulu s'au realisatu. Intre 12 milione de romani se nu se afele cati-va omeni de anima, detalentu si avuti, cari se fundeze unu d f a r i u latino-romanu in Roma? Sunteti unu poporu june, verde, puru latinu; la lucru dara! — Aveti acolo o societate bine constituita si potinte pentru propagatiunea i d e e i u n i t a r i e? Daca nu esiste, ar fi bine se o formati.

Contati totu de-una pe profundulu amoru ce cultivu fromosei Romanie si primiti o stringere de mana afectuosa de la allu vostru A

Resunetu de pre malulu Oltului la caus'a Fagarasiana.

Ca in tempulu de acum ce consecintie miraculose pote produce cestiunea unui sigilu, am vediuu din templarile decurse in districtulu Fagarasiului, pentru ca intre altele din unu simbolu nevinovatu se vede, ca voiescu a deduce astfelu de pericle seriose facia cu integritatea statulu magiaru, incatu fara voia se ivesce intrebarea: ca ore in sensulu legi de nationalitate, in unu districtu puru romanu, unu sigilu proveditu cu inscriptiune romanesca in ce relatiune pote sta facia de statulu magiaru?

La acesta intrebare regimulu, respective ministruulu de interne magiaru a respuns prin doue rescripte, — a respinsu si inca prin applicarea de atari mediuoce straordinariae, cari, precandu de o parte nuse unescu cu principiile constitutionale si in doosebi cu principiulu de egale indreptatire nationale; totu-si pre de alta parte nu le consideramu de sufficiente s'ore ani poté sterpf essistintia nationala.

Justele nostre aspiratiuni nationale, pretensiunile nostre modeste si cu aceste in connesiune strictele recerintie alle spiritului tempulu, tote aceste ar fi meritatu mai multa atentiune, de

cătu aceea pre carea am esperiat' o din ucasurile regimului cătra districtulu Fagarasiului!

Districtulu Fagarasiului puru de nationalitate romana, atātu in administratiune, cătu si politica numai de limb'a romana se pote folosi, si acest'a intru atāt'a este de naturalu, pre cătu de naturalu este, că in cas'a magistratului din Oláhfalú nu se peroreza romanesce.

Intru aceea templamintele din districtulu Fagarasiului nu sunt atātu de neleniscitorie pe cătu se vedeau la prim'a privire, — si tocmai asiá nece conclusionile comitetului districtuale din 8 si 9 Aprile nu au fostu asiá de ingrozitorie precum le-a descrissu intrég'a pressa magiara, — au fostu nisce conclusioni, cari in viet'i'a constitutională se repetiescu la tote acelle elemente, cari facu intrebuintiare de dreptulu concessu prin lege, si cari prin urmare si aiurea inca se ivescu.

Sunt in viet'i'a natiunilor atari perioade, candu dupa tentatiuni, si suferintie amare, se redica valurile nationale, inse, nu pentru ca sē nu se linicesca éra-si; elle se linicescu, inse numai daca se applanedia si delatura caus'a, carea le-a facutu a se redica, seau daca o fortia maiora le nabusiesce. In casulu de facia pentru liniscirea valurilor se recerea una mana experta, unu circumspectu organu allu regimului, pentru ca sē pota passi ca mediulocitoriu; — este insa inevitabilu ca unu atāre siefu de comitatu sē possieda destulla aptitudinē administratiunale si politica, si sē aiba destullu tactu, ca sē pota tienē ecuilibrulu intre poporu si regimu.

Propriuulu interessu allu regimului inperative pretindea, ca in districtulu Fagarasiului sē sa denumescă unu capitānu supremu de nationalitate romana, si provediutu cu atare cualificatiune, si tactu politicu, incātu prin agendele salle sē fi potutu corespunde atātu asceptareii regimului, cătu si drepteloru pretensiuni alle poporului din acellu districtu. — Ca privire la acést'a inse altmintrea s'a induratu a dispune regimulu magiaru, si in districtulu Fagarasiului a denumitu de capitānu supremu pre unu atare individu, despre a carui activitate de pana acum, si despre a carui capacitate d'a administrá, si mai departe, despre a carui cunnoscintia de limb'a districtului, tace lumea, éra despre intieleptiunea lui politica nimenea nu cutéza a vorbi, — de nu cum-va aceste attribute sunt legate de rangulu, la care prea gratiosu este innaltiatu — despre ce noi tare dubitāmu.

In tempulu de acum inse spre a cascigá poporulu se recere principie mature liberale; principii, cari sunt baste pre adevérat'a democratia.

Destullu atāt'a, districtulu Fagarasiului e provediutu cu capitānu supremu nou, — dar cá acestu organu nou allu regimului ce positiune va occupá in districtulu acéstu-a, si ce rolu va joca? ni va respunde venitoriulu, — despre atāt'a inse suntemu incunnoscintiatii, cá noulu capitānu supremu se introduce in 7. Juliu a. c. spre care scopu d-sa literale convocatorie le-a si emisu eschisivmente in limb'a magiara!

Cá acést'a procedura neindatenata in acestu districtu, ce impressiune va face in intelliginti'a romana, nu scimu, atāt'a inse riscāmu a intari, cá cellu dantāiu passu allu noulu capitānu supremu este atacu indreptatu spre a ni suprima limb'a nostra, si tocmai pentru aceea suntemu curiosi ca facia cu acest'a stare esceptionala, ce positiune va luá majoritatea comitetului districtuale, carea este romana?

Vederemo. X.

Delegatiunea Societății Academice romane, au adressatu una depesia de condolentia M. Salle Domnei Elen'a

veduv'a lui Aless. Ion. I. Adress'a este unu adevératu tribut de recunnoscintia din partea acestui corpu, că-ci re-pausatulu Domnu Cuza prin una generosa donatiune a instituitu unu fondu cu alle caruia venituri se publica, sub auspiciile Societății Academice, mai pe totu annulu căte una traducțiune din autorii cla sici, latini si eleni. Ecce depesi'a in cestiune:

„M. Salle Domnei Elen'a.

„Delegatiunea Societății Academice romane „petrunsa de perderea illustrului Domnitoru „carele pe langa alte fapte mari si nationale „a contribuitu si la incuragiarea literaturii cu „donatiuni generose, vine cu totu respectulu a „supune M. Vostre simtiemintele salle de condolentia si a uni regretele salle la dorerile „M. Vostre.“

Presiedinte: N. Crețulescu.

Membri: A. Odobescu, G. Sion, V. A. Urechia.

Discursulu.

D-lui M. Cogălniceanu La Immormentarea Alexandru Ioanu.

Illustra Domna!

Prea Sante Mitropolitu!

Santii pārinti si frati!

Biserica ni dice:

„Desiertatiunea desiertatiunelor, totulu este desiertatiune.“

El bine, mf-permitu a dice, cum ca acestu mare adeveru si-are si ellu exceptiunea sa. Nu este in lumea acést'a totulu desiertatiune! Remane ceva statornicu, romanu faptele mari, cari sunt neperitorie!

Da, fratiloru faptele mari oprescu chiaru morte.

Se dice ca V o d ā - C u z a a moritu

Daca renascerea Romāniei a moritu apoi . . . a moritu si Vodā-Cuza, ca-cf Vodā-Cuza nu este de cătu renascerea Romāniei (aprobari generali din partea multimi adunate)

Darā, vē rogu, credeti ore că vinu aci sã facu eu istoria acestui Domnu?

Nu! . . . că-ci care voce pote sē o face?

Care pagina tiparită pote sē fia asiá de adevératā si asiá de elocuentā, ca faci'a tierrei inās-si? (aplause.)

Faci'a tierrei este pagin'a istoriei lui Alexandru Ioan I.

Alessandru Ioan I. nu are trebuință de istoriografu.

Ellu singuru sf-a scrisu istoria Sa, prin legi, prin actele cu cari a facutu Ellu unu Statu, o societate alt'a de cătu aceea ce i s'a fostu datu, candu l'amu proclamatu Domnitoru.

Sunt patru-spre-diece anni trecuti, de candu in Aduarea tierrei, in capital'a Moldovei, mi s'a facutu rar'a onore de a spane, eu cellu d'antāiu, Colonelulu i C u z a a cuvântulu „M a r i a T a“ si totu de o-datā a-i spune care érá vointi'a natiunii si cari erau aspiratiunile natiunii, ce i se da lui spre indeplinire.

Cei betrani, adduceti-vē aminte, cei mātineri consultati paginele M o n i t o r u l u i, si votū vedē ce s'a cerutu, de la Dinsulu. Veti vedē că in cef 7 annf de illustrā Domnā si eternā memoriā, Vodā-Cuza, nu numai cá a fostu omu onestu, darā si-a tienutu-totudaun-nu'a cuvântulu Seu. (aprobari.)

Acestuasi „Monitoru“ vē va convinge că nu érá annu ca Ellu sē nu castige căte un dreptu tierrei, nu érá lunā in care sē nu indiestreze tērr'a cu căte o reformā spre dezvoltarea poterii Statulus; nu érá df in care „M o n i t o r u l “ sē nu publice căte o lege in privinti'a aplicării acestoru reforme.

Ce voiá natiunea candu l'a allesu?

Natiunea voiá legi nuoe si omeni nuoi.

Cuza a fostu o m u l u n o u si a facutu legi noue, cari au facutu apof l u m e n o u ā că-ci lumea de la 73 este alt'a.

Ast-đi Statulu Romānu, nu mai este provinci'a v:salā a Moldovei sau a Valachiei.

Ecce ce au facutu Alessandru Ion I.

Ce i se diceá atunci? Tu, M a r i a T a, ca Domnu, fii bunu, fii blandu, mai allesu pentru acei-a pentru cari totii Domnii trecuti, au fostu nepēsātōri sau rēi.

El binē, vi facu o intrebare: Luati istoria Romāniei de dincoae si de dincolo de Milcovu . . . căutati paginele ei, si . . . se va gāsfi ore vre unu Domnu care se pota sē se compareza cu V o d ā - C u z a ?

Nu! nu pote fi comparatiune intre faptele fostiloru Domni si alle luf C u z a, fācute ca omu, ca cetāianu si ca oșteanu.

I s'a mai disula luf C u z a că natiunea do-recece, ca prin dezvoltarea institutiunilor nostre prin sentieminte cu totulu patriotica, sē mai potemu ajunge la acolle timpuri gloriose alle natiunii nostre, candu A l e x a n d r u c e l l u B u n u diceá imperatoriloru din Bisantiu că t i e r r ' a n o s t r ā n u a r e d e c a t u s a b i l ' a s a.

El bine, fratiloru, candu Romāni'a a tienutu unu māt demnu limbagiu in Europ'a de cătu acellu tienutu de A l e s s a n d r u I o n I ?

A l e s s a n d r u I o n I t i e n e a c h i a i ' a O r i e n t u l u i s i n i m i c a n u s e f ā c e ā i n O r i e n t u , n u n u m a f f ā r ā s c i r e a , d a r ā n i c i f a r a v o i ' a L u i .

Ellu érá gat'a a-sf sacrificá tronulu, person'a sa, numai se-sf appere tierr'a de ori-ce periculu, pentru că ellu érá consciētiosu natiunii Romane.

Siepte anni ne am odihnitu, siepte anni n'au fost umiliatiune (aprobari din totu partile.)

Dara a cădiutu silnicu, si Romāniā si-a intreruptu carrier'a sa

A! ertati-mē. . . . Aci in faci'a unui momentu deschisu, in faci'a acestei figure arretandu corpu lu Alessandru Ionu I. care va fi pururea gloriosa, nu ni este permisu sē facem polemica, dara suntemu datoru sē spunem că nu gressialele Lui I' au restornatu, ci faptele celle mari. (Aprobari generali.)

Ua data cu esilulu a espiratu emanciparea poporului Romānu, ua-data cu esilulu vechiele societati retrograde si demagoge s'au aliata; si candu o dicu acést'a fratilor, ca se vedeti daca este asiá, uitati-ve la cei septe anni de esilu cari au trecut.

Apoi éra-si, care Domnu a fostu mai demnu in esilulu seu, care Domnu a apperatu tiar'a sa mai multu, pre acea tiarra care permisesse de a i se inchide portile?

Tierr'a va marturi si chiaru marturescu; marturescu multi chiaru din acei cari l'au restornatu, că mai demnu nu s'a portatu altu Domnu, pentru că, sē nu ne inselāmu fratiloru, Domnulu Cuza, Alessandru Ion I, ori candu voiá, potea sē fia Domnitoriu (aplause, aprobări din tote partile).

Alessandru Ionu I, nu aveá trebuinția sa dica că Alessandru Lapusneanu, că daca tierr'a nu-lu vree, ellu o vre. C u z a n u a v o i t u , d e s i t i e r r ' a l ' a v o i t u , p e n t r u c ā e l l u n u a v r u t u r e s h e l u c i v i l e , p e n t r u c ā a v r u t u p a c e a a c e s t e i t i e r r e , p e n t r u c ā a v o i t u s ē f i a d e m n u d e n u m e l e c e p o r t a .

Si acum, fratiloru! Dupa ce vi-am spusu aceste cuviate, noi cari suntem aci, unii lupatori sub Ellu, multi adoratori ai Lui, alții amploiatii ai Sei, alții cari s'au folositu de legile Lui potemu dice numai: D-dieu sē lu-erte?

Dara de acesta nu are Ellu trebuinția! Că ci 7 anni binne- cuventatu din partea a trei milioane de locuitori pre cari i-a facutu cetatieni, nu este ore de ajunsu? Noi avemu trebuinția se ne rogāmu pentru iertarea altoru! . . .

De aceea noi, cari amu avutu onorea de a-i fi Ministri si functionari sē ne intrebāmu: nu mai avemu nimica de facutu?

La 64. Romāni au datu lui Cuza dreptu sē faca totu, si de aceea devis'a Sa érá: „Unulu, pentru toti Ellu unulu lucrá pentru toti, că-ci precum bine a dts'o unu altu oratoru, Ellu érá consciētinti'a nationale. Acellu unulu nu mai este adi: adi toti trebue dara sē lucrāmu in spiritulu Lui: sē fimu omeni ai tierrei nostre, se radicāmu, susu stindardulu ei in afara, si in intru principiulu acellu-a fara de care nu pote sē fia unu Statu, progressulu prin instructiune, prin administratiunea buna fia care prin exercitiulu pacinicu allu drepturiloru pre cari toti le datorimu lui V o d ā - C u z a .

Illustra Domna, santa si muma a Romāniloru!

Nu plange că-ci Alessandru Ion I nu a moritu.

Alessandru Ion I nu pote sē mora. Nu lacrimelē acelorua cari sunt aci voru potē dovedi acést'a, ci lacrimelē totoru; lacrimelē ce se vērta de pre ori unde se vorbe-

se Romanesce, din Carpati pana la Mara Negra, si de la Tisa pana la Nistru.

Nu este limite politicu pentru tristeti'a ce se porta de sociá lui A l e s a n d r u I o n I .

Si acum, dupa ce biserica a dtsu vecin c'a pomenire in spiritulu lui Alessandru I, vecinic'a lui amintire in spiritele nostre se va sterge din anemele nostre si alle filii nostri, si cătu va avé tierr'a ua istoria, ce mai frumoasa pagina ce va avé, va fi aceea a Alessandru Ion I.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 18 Iuniu 1873.

Presiedintele deschide siedinti'a la tempulu indatenatu si, dupa verificarea processului verbalu din siedinti'a de Lunu, (ca-ce Marti in 17 Jun. nu s'a tienutu sied.) annuncia multe petitiuni juridictionarie. Se transmite la commissiunea petitiunaria.

Aug. Tarnóczy, avendu in vedere, că in l. c. a adressatu ministrului de finantie unu interpellatiune in cestiunea banței, érá atunci au trecut doue-spre-diece dílle, fia ca ministrulu sē fi respunsu la intrebările sale considerandu apoi, că tacerea ministrului in momentele aceste de crisa pote sē dee loc la feliu de presupusetiuni rellē, ceea ce de ar voli sē impedece, nu numai in interessu publiculu, ci si alle ministeriului insu-si, pentru aceea presenta urmatoriulu proiectu de resoluțiune: „Camer'a invita pre ministrulu de finantie, că inca mai inainte d'a se incepe desbaterea a supr'a bugetului, sē respunde la interpellatiunea ce i s'a adressatu din partea deput. A. Tarnóczy cu privire la cestiunea banței.“ — Acestu proiectu de resoluțiune va tipari si pertractá.

Svetozaru Mileticiu spune că a primitu una telegramma, in carea i se comunica, că 30 de comercianti din Gradiscă (Bosni'a) au fugitu preste confine in Gradiscă vechia spre a scapa de persecutiunile turcilor. Ei si-au lassatu inse acolo averea si familieloru, cari sunt ammentiate nu numai d'ajunge la sapa de lemn, ci si d'a-si pervieti'a. Oratorele intrebă deci pre ministrulu presiedinte, daca are cunnoscintia despre asta impregurare? Era daca nu, apoi cugă a-si procurá informatiunile necesarie si, casu sē fia adeveru, a intreveni cu influinti sa legale intr'acolo, ca numitii Bosnieni sē pota reintorná fara periculu la casele si familieloru, érá guvernulu turcescu sē assecu poterile garanti, cumca assemeni acte de violintia nu se voru mai repetá? — Interpell. comunica in scrissu ministrului presied.

Camer'a trece la orderea dílle si accepta in a trei-a cetire proiectulu de lege despre modificarea §-lui 14 alu legii pentru arma generale. Acestu §. tractedia despre tempulu essercitiu, care se impucinedia, se intielega inse că numai pentru honvedi.

Se tiene apoi siedinti'a secreta, din multu, că stang'a ar fi decisu a cere amanat desbaterii bugetului, érá la casu candu dreptu nu s'ar invoi, ea (stang'a) sē nu participe desbatare. Resultatulu siedintiei secreta est cá stang'a si-a cerutu tempu, a se mai consulta a supr'a acestei cestiuni in conferinti partidei ce o va tienē asta-di. Cu acest'a deschistii inca s'au invoitu, astfelu deci desbaterea a supra bugetului se va incepe in si de mane.

Siedinti'a de la 19. Iuniu, 1873.

Siedinti'a se deschide la 10 ore din díllu.

Svetozaru Mileticiu adressedi ministrulu de culte si instructiune publica unu interpellatiuni. Prin cea d'antāia intrebă ministrulu, că cu ce dreptu si din ce casu fostulu commissariu reg. Majthényi a disolvat efforia gimnasiiu serbescu din Neuplant. Si cu ce dreptu si din ce cauza a destituit pre trei din professorii cei mai buni ai acellu gimnasiiu?

Prin a dou'a interpellatiune intrebă ministrulu, că are cunnoscintia despre impreurarea, că dlu Majthényi a ordonat a se sterge mai multe concluse din protocollele comunitatiloru besericescu serbescu? Scie ministrulu, că acellu d. commissariu nicipatāt'a nu s'a multumitu, ci prin unele loca si disolvatu comitetele comunitatiloru

Clusiu, in Iunie 1873.

Dintr'o epistola, ce primiram d'in Clusiu, comunicam urmatoriele:

In 25 Maiu societatea teatrala a produsu piesa „Tri bunu iu,” drama in 3 acte de Ionu Lapedatu. Acesta piesa era se fia produsu in diu'a de 3 (15) Maiu. Inse si astadata publiculu a fostu numerosu si productiunea a succesu spre indestulirea totoruru. D'in-tre diletanti trebuie se amintescu cu osebire pre dsior'a M. Centea, apoi d. d. V. Filippu, V. Ghetie, Gavrus si Tautiu.

In 9 Iunie s'a produsu piesa „Bab' a-Har'ca,” opereta vagitoria in 2 acte de M. Millo; si „Rapirea Sabinei,” comedia in 1 actu. Rolurile principali din piesa prima le-au jocatu imbucuratori dsiora M. Centea, d. d. V. Filippu si B. S. Podoba

In 11 Iunie s'a produsu piesa „Florinu si Florica,” vodevilu in 1 actu, si „Mus'a de la Burdugeni,” vodevilu in 1 actu. Productiunea si astadata a fostu succesa, numai publiculu n'a fostu numerosu.

In 12 Juniu junimea de la universitate a arangiatu maialu cu scopu filantropic. Petrecearea a fostu animata si a tinentu pana demontia. Despre celle-lalte creda se va publica mai tardiu.

In fine, se aude, ca societatea romana teatrala d'aici va face excursiuni ca si in anii trecuti. Inse scopulu asta-data va fi, ca venitul reprezentatiunilor se se dea in folosulu fondului Academiei romane de drepturi. La acesta nu potemu de catu numai se ne bucuramu d'in anima, si dorindu-li succesu indetulatoriu, speramu ca romanii voru sci se primesca si se pretiuesca nobilulu zelu allu unei junimi insufletite si intreprinditorie.

Biblioteca latino-romana in Rom'a.

Mai multi domni spedara confratelui Amante opuri pentru biblioteca latino-romana prin callea ferrata pentru a caroru transportu in Rom'a a trebuitu se platesca multu. Asia din Bucuresci s'a speditu unu pachetu cu carti pentru care a platitu 26 lei noi (peste 10 fl. v. a.) portulu. Santeamu invitati din partea confratelui Amante se rogamu publiculu romanu, ca opurile ce le va destinatu pentru numit'a biblioteca se le spezeze francate, in pachete mai mice si prin posta, era prin callea ferrata, si sub urmatoria adresa: „Al Signor Bruto Amante, Rom'a, via del Corso nr. 262, p. 3. Totu aci voru adresa si domni redactori, cari voru binevoi a tramite periodicele lor.

Lotteri'a d'in Dev'a.

Sunt rogati de catre comitetulu lotteriei d'in Dev'a toti domni, cari au binevoitu a primi losuri spre vendiare a-si da ostenel'a se le desface catu mai currandu pentru ca se se pota efectua sortitur'a, fara intandare.

Losurile (sortiturle) ce nu se voru innapoiata de catre onorab. correspondenti pana la 1. Iuliu, a. c. st. nou voru fi privity ca losuri vendute.

Comitetulu mai face appellu si la sentia. mintele crestine si patriotice alle totoruru Romaniloru invitandu-i a cumpera losuri pentru lotteri'a besericea d'in Dev'a sau de la ddi Corresp. sau de la redactiunile diuarielor romane sau de la Presiedint'a Comitului Domn'a Constanti'a Dunc'a-Schian in Dev'a.

Losuri cate cu 50 cr. v. a.

Castiguri preste 250 obiecte de pretiu.

Dev'a, 21. Juniu, 1873.

Constantia Dunc'a-Schian.

VARIETATI.

** (Monstru). In Canisi'a-Mara este una feta, care, de si numera numai 6 anni in etate, totu-si apesa 2 centenari si este tare ca una copila de 14 anni.

** (Miscari electorale). D'in Satmaru se scrie diuariulu „Pesti Naplo,” ca in cerc. elect. Mediasia (Tierra Oasiului) miscarile pentru allegerea de deput. dietale sunt forte vive. Candidatii opozitiunii sunt D. G. Stetiu, adv. si preutul gr. cat. Ionu Serbaeu; candidat. guvern. este Iul-Gabanyi. — Speramu ca preponderant'a ma-

stata, ca da, guvernulu trebuie trantitu, inse numai candu impregiarile concedu a face acesta fara a periclitu autononi'a si intereselle tierrei si alle natiunii.

Svetozaru Miletiu vorbesce contra desbaterii bugetului, pentru ca guvernulu actuale este contrariu si inamicu celoru-lalte natiuni uemagiare d'in Ungari'a, ceea ce este chiaru contra intereselor si binelui tierrei intregu.

Adamu Lassar, partinesce proiect. de resol. allu lui Madarasz. Ferd. Horanscy polemisedia contra lui E. Simony, si dice ca numai eri alalta-eri insusi D. Simony a datu eclatanta dovedu, ca nu este constante in propusulu seu.

Ne mai findu alti oratori inscriși, la cerea a 20 deputati d'in stang'a extrema se face votisare nominala, la care d'intre 430 deput. verificati 210 votedia pentru, 25 contra desbaterii speciale a bugetului; era 198 deputati sunt absenti.

Cu acesta siedint'a se inchiaia la 21. ore d. m.

Siedint'a de la 21. Juniu 1873.

Presiedint'ele deschide sied. la 10 ore. Dupa verificarea processului verbale d'in sied. tr. se presinta mai multe petitiuni.

La ordinea diliei este desbateru petitiuniloru a sup'a caroru-a majoritatea decidi dupa propunerea comisiunii petitiunarie.

Urmedia desbateru speciala a sup'a bugetului pre an. 1874. Bugetulu pentru ministrulu presiedinte, pre cum si fondulu de dispusetiune (200,000 fl.) se primesce fara multa fragmentare. La pusetiunea pentru cerintiele lucratorulu codificatiunii se incinge pucintica vorba intre referentelu Liphay, A. Lazaru Fr. Deacu si C. Ghyczy. La votisare se primesce propunerea comisiunii financiare.

Bugetulu pentru ministrulu de langa M. S. asemene se primesce, dupa c animata discussiune provocata de Helfy si portata intre Zsedeny, C. Tisza, D. Iranyi si ministrulu concernente, Wenkheim.

Asemene in fuga se votedia si bugetulu pentru ministrulu de interne.

Siedint'a se inchiaia la 2 or. d. m.

De pre vallea Bacului, in Juniu 1873.

Dle Redactoru! De candu communele nostre incepu a se organisa sau sunt deja organiate, neindestulirile, torturele, rapirea dreptulu cetatienescu si averi bietulu pugariu romanu sunt la ordinea diliei. — Ne prinde mirare, unde si cum o voru scote la calle ocarumitorii diliei prin intreprinderile lor infame? Ore cum nu cugeta la resultatu mai nainte de a folos mediu-locele, cari le usiteza de la venirea lor si cu cari si-sepa singuri mormentulu. —

Voiu se aretu sortea trista a plugariulu romanu din Com. Chisiu, cerculu Nadasielului ungurescu, care sorte credu ca e a totoruru plugariloru romanidin nefericit'a Transilvania! pentru aceea ve rogu Dle Red. a mi da pucinu locu in colonele pretiunilui diuarin „Fed;“ voiu fi scurtu si obiectivu.

In cerculu acesta-a sunt 6 notariate, 4 sunt implute cu magiari si 2 cu romanu, cu tote ca majoritatea e romana. Caus'a se pote esplica usioru. Pretoru e fostulu „honed“ in 1848, fara una mana, Josifu Csiszar, magiaru care bucurosu ar face, ca si angerii se fia impintenati si imbracati cu Atila. Elu singuru a voitu se fia si in notariatulu San-Mihailulu unu unguru notariu, cu tote ca in 5 commune cari se tienu de acestu notariatu abi sunt 3, 4 familie magiari — si nu s'a sfitu a dice, ca in loculu notariulu romanu Horvatu se se alega unguru Zabolai, pana candu contele Banfy-Bela, caruia intru adeveru i diace la inima interessulu totoruru natiuniloru conlucitoare si mai alesu a romaniloru, si la care fia-i d'isu spre lauda — n'a aflatu echo magiarisarea cea ce adi e de tote diliele, ci ellu l'a reflectatu dicendu „Noi majoritatea, suntemu romanu, deci vomu alege romanu, cari am fostu comite supremu si-totu-si am inventiatu limb'a romana, apoi unu notariu se n'o scie?” si asi a caditu „Szolgabireulu“ cu planulu seu. Inse ur'a ce are catra romanu, o dovedesce totude-a-un'a candu are numai ocaziune. Asie cu ocaziunea alegerei notariulu amenitatu, dupa ce a gatatu protocollulu a chiamatu membrii alegatori spre a-lu sub-

scrisa, si findu si era scisa in limba magi-

ara, docentele din locu, Simeone Lariu a potitutu se ilu explice baremu, daca nu l'a dusu romanescu — la ce invalidulu pretore i-a respunsu cu ironia: „Voi alegeti si voi potiti se vi spunu, ca ce ati facutu“. Pre semne Szolgabireulu nostru nu scie, ca incredere noi nu mai potemu ave in Dsa si condeiu'u Dsalle pentru ca ne-a piscatu! — Alta dovedu a mai datu in diliele trecute, candu una ciurda de junci a armeanulu de la Chincou, Antoniu Gajzagó, a navalitu a sup'a agriloru semanati ai plugariloru romanu din San-Mihailu. Notariulu cu judii comunali a essitu si estimatu daun'a facutu, vre o 18—20 fl. v. a. si unu juncu l'a retientu pana candu daun'a facutu o va solvi respectivulu proprietariu seuu va da unu caventu bunu, conformu legei. Inse Szolgabireulu nostru i-a demandatu notariulu ca junculu numai decatu se-lu demitta, ca-ci va tramitte elu estimatori noi. Asia a si facutu, nebasatu pre nece una lege, numai dupa 10 dilie a tramisu alti estimatori, candu holdele prevaricate, lucru firescu, si-au mai venitu in ori. — Bietii plugari potu totu alerga de la Pilatu la Caiu'a, de la notariulu pretoru, ca aci acum nimene nui asculta fiindu ca procedur'a Dlu Csiszar li sta in calle. — Proprietariulu junciloru de securu, ca va lua de pre pastoriu celi 20 fl., ca-ci asi a facutu si annu cu Maciucasienui, ajutoratu fiindu de pretorele din cestiune, daun'a a fostu si acolo vre-o 60 fl. si nice pana in diu'a de adi nu i-a solvit cu tote ca de la pastoriu i-a trassu, cari szolgabireulu, Dlu Csiszar, care calca sub picioare si unic'a lege, care i asigura bietulu plugariu romanu pucin'a pane care si-o castiga cu atata truda, i-sta intru tote de ajutoriu. — Te intreb ucum'a Dle Csiszar de care §. te folosesci, de numai voiesci a desdauna pre bietii plugari? Nu te mustra conscient'a a trage plugariloru pana de tote diliele? Nu-ti cruti oficialu, daca conscientia n'ai, pre care lu possiedi numai gratuitu, asi dicendu, ca-ci de meritatu nu e nece vorba se-lu meriti! Si pentru care capeti destulle placinte piparate de la superiorii Dtalle, dar fora efect! Asi assecurezi Dta averu acelloru de pre alle caroru spate traiesci? Ei, Dle Csiszar, cu greu ti-vei ajunge scopulu procedendu pre callea acesta, asiu dice ca se-ti intocmesci callea, se diceze fora partinire sentintia vinovatiloru, inse ast'a pare-mi-se nu convine cu natur'a Dtalle. —

Ce ai facutu Dta numai in Feiurdu cu ocaziunea alegerei reprezentatorulu comunali, vedendu ca romanu nu voliescu a alege magiari, voisi a sistu alegerea, dicendu ca nu-su toti de facia celi ce an dreptu de alege, ba inca i-ai ammentiatu pre celi de facia, ca de alta data vei veni pre spesele lor. Si erai gat'a se implinesci ce ai dissu, daca preotulu local si romanulu adevertu Dlu Demetriu Cosma nu-ti reflecta indrumandu-te la §. ca adeca cu votulu seu/fia-sce-cine traiesce liberu, si ca de si vei veni de alta data, vei veni pre pung'a Dtalle!

Vedeti Dloru membri ai comitetulu comitatense, ce omu bravu aveti in cerculu Nadasielulu — ve poteti fali su d'insulu si ca se-i multumiti, la viitori'a alege — realetu-lu pentru ca-i honved din 1848. —

Am in fine, Dle Redactoru, a amenti ceva despre esecutorii de dare, cari inca ducn pre bietii plugari la sepa de lemnu, ca-ci pre langa dareu cea mare ce ne apesa mai despoia si belescu si acesti-a! In unu Nr allu „Fed“ a. c. am cetitu faptele esecutorelui de dare Leopold Höhn, care figureza in cerculu acesta, ca celu mai mare asupritoriu si despoitoriu de avere a bietulu poporu romanu. Din or'a ce i-a essitu faptele marsiave alle acestui omu la lumina, nu l'am mai vedutu prin communele nostre, si pre toti plugarii i audiai dandu lauda lui Ddieu, ca l'a scapatu de Hemu (ca-ci poporulu asi lu numesce.) —

Acum era ni l'a tramissu pre capu! Pre semne Dnii de la perceptoratu din Clusiu se temu, ca fora Hemu ne sentimu prea bine, si ca nu e bine se fimu fora de a semenea macellari, cari ne mulgu si tundu fora crutiare, ca pre oi. — Dar ve rogu, fratiloru plugari, nu desparati, ca-ti Ddieu ne va scapa ore cum de acesta hiena pana atunci se-lu urmariamu cu ochi ageri! —

Unu plugariu.

besericescu, si a numitu alte nove in loculu lor? Cugeta d. ministru a restitui comitetele legali fra-si in loculu lor inca inainte de conchiata marea congressului besericescu?

Prin a trei-a interpellatiune d. Miletiu intreb a ministru, daca este adevertu, ca in loculu lui Majthényi s'a numitu Hueber de commissariu reg.? Daca da, apoi cu ce misiune si potestate? Cine are se suporte multiplu de spese, facute prin acesti commissari? — Interpellatiunile se presinta ministrulu concernente.

Ioanu Hajós reportedia, ca comisiunea verificatoria a aflatu literelle credentiale alle deputatulu Ioachim Muresianu, alesu in districtulu Nasaudulu, cerculu San-Giorgiului, in ordene buna si astfelu l'a verificatu definitivu, cu atatu mai vertosu, ca si terminulu de trei-diece de dilie, reservatu pentru proteste eventuale, inca a aspiratu, (Totu sufletulu romanu ar trebui se se indignadie, amaresca si sentia aduncu ranitu, candu vede, ca numele de familia allu laureatulu poetu Muresianu este condamnata a figura prin anile dietei ung. de Pest'a; inse d'in noticiu d. Muresianu de pre bancele dietei unguresci de Pest'a porta numele de bolesu „Ioachim“, si apoi atata destullu spre a scapa numele Andrei si Iacobu de ori-ce macula, ca se nu d'icu profanare, Rep.)

Urmedia ordenea diliei: Desbateru generala a sup'a bugetulu de pre annulu 1874.

Dupa ce reportorulu Col. Czél finessesreportulu seu, destullu de lungu si de latu, — se scola Iosifu Madarasz (din stang'a extrema) si presenta unu proiectu de resolutiune, dupa care camer'a aru ave se respinga bugetulu si se nu-lu primesca spre desbateru speciale.

In siedint'a de asta-di mai vorbescu: Iranyi, Horn, ministrulu Kerkapoly, Col. Tisza si Csiky.

Siedint'a de la 20 Juniu 1873.

Presiedintele deschide siedint'a la 10 ore a. m. Dupa verificarea processului verbale d'in sied. trecuta, se facu mai multe interpellatiuni si se presinta unele petitiuni.

La ordinea diliei este desbateru generalu a sup'a bugetulu cu care ocaziune bietulu guvernulu inse mai alesu ministrulu presiedinte Blavi, si cellu de finanie Kerkapoly, au fostu inviti a asculta mai antaiu amarele prediciuni alle opusculariloru extremi, pana ce se va bucura de votarea in fuga a bugetulu.

Ignatiu Helfy intr'anu aspru si profundu discursu arreta pana la evidentia miserabilitatei acestui guvernulu allu impotentiei. Acesta impotentia este caus'a, ca in tote partile administratiunii se vedu celle mai mari negligentie si delasari. Si fiindu ca votarea bugetulu face possibile ca guvernulu se continue acestu „dolce far niente“, nu votedia bugetulu, ci partinesce proiectulu de resolutiune allu lui Madarasz.

Ernestu Simony intrunu lungu si interessantu discursu, plinu de polemia nimerita si multe adeverturi, face grele imputari opuscularii centrale, carea nu-i fidela programei alle si nu vre se fia conscia chiamarii si nimitii salle, mantuindu ea insa-si pana acuma de trei ori guvernulu d'in celle mai mari grave, in locu se lu-trantesca. Oratorele imputa guvernulu cea mai mare impotentia, incapacitate si immoralitate, si dice, ca numai trantirea guvernulu actuale va face possible uita politica mai sanetosa. In fine aiepta grele si vehemente atacari ministriloru, cari scelledia in a face si tiesse intrige unulu in contra altuia, pana ce se scotu d'in folie si se punu ei in elle, pre cum s'a intemplat cu fia rtatulu Louyay. Deci partinesce proiect. de resol. allu lui Madarasz.

Stavi, ministrulu presiedinte, reflectedia, inse neci cu multa moderatiune, neci cu celle mai multe argumente, la alusiunea facutu de Simony. Respinge atacurile lui Simony, de si insu-si recunose, ca nu este indestulitu cu celle ce guvernulu a potutu face pana acum'a.

Stefanu Patay, vorbesce contra desbaterii bugetulu si dice, ca reulu si necesulu de asta-di este d'a se reduce mai cu seama si la destulu pactu allu infintiarii dualismului.

Colomanu Ghyczy polemisedia contra lui Simony pentru inviniurile facute opuscularii si dice ca scet'a conosece misiunea ei. Con-

ioritate a Romanilor va sci se allega pre una romanu, conformu demnitatii si detorintiei salle. Allegerea se va face in 30 Juniu.

*(N u m i r i.) D. Ionu Chiffa, este numitu controlorului perceptoratu. D. dr. Ionu Popu este numitu medicu primariu la ospitalulu d'in Sabiu.

*(P r o c e s s u.) In 14 si 15 Juniu sa tienu in Alb'a-Juli'a pertractarea finala in processulu de defraudatiune si insielare contra lui Fischer, capulu stationii callii fer. d'in Vintiulu inferiore, si contra officiantului Packer. Cellu antiau fu condannatu la 5, allu duoilea la 6 anni carcere. Urmările acestei pertractari nu potu remanē fără influintia a supra publicului mare. Căci numai lips'a de controlla si de regulamente precise si de intiellesu, au facutu possibile, că acesti officianti a potutu atât'a amaru de tempu insielă publiculu ce calletoria.

*(B a i a d e f e r r u.) La comunitatea romana Peticiu, apprope de Lipp'a, este unu dealu 600 urme naltu, care contine metalluri de ferru negriu si rosietecu, astfelu in câtu este addeverata baia de ferru. Acêsta baia jace pre unu locu incongiuratu d'in tote părțile de paduri mari si estinse.

*(F e n o m e n u s t r a o r d i n a r i u.) In 18 l. c. ser'a sa potutu vidē pre ceriu d'asupra cetății Bud'a una globu stralucitoru de focu, mare ca lun'a miscandu-se catra nordu. Una lunga verga luminosa eră urm'a, ce globulu lasă pre drumulu seu. Judecandu dupa pompositatea coloriloru si ploia de schintea, ce acestu globu imprasciă in tote părțile, contemplatoriulu potē se cugete, că este productiunea vre-unui focu artificiale; inse globulu appunendu prea departe pre orizonte, fia care trebul sē se convinga, c'a fostu unu fenomene. Chiaru si dupa ce globulu dispară remasse pre ceriu urma tare luminosa; si d'abie, dupa ce trecū prin mai multe fase de formatiuni, disparū la 9 1/2 ore si urm'a acestui fenomene, cea inceputu a se vidē la 9 ore.

*(D i r e c t i u n i p o s t a l e n o u e.) Cu 16 Juniu s'a inceputu comunicatiunea postale directă intre comunitatea Borsia din Maramuresiu si Cirliba'b'a din Bucovin'a. Comunicatiunea se face de daoe ori in septemana, dara numai cu epistole simple, seau cu pretiu de 20 fl.

*(D i u a m a n n o s a p e n t r u e s i b i t i u n e a i n t e r n. d e V i e n n ' a.) Domineca in 15. Juniu, a. c. cercetara espusetiunea 64,208 persone, d'intre cari 54,541 au platitu tass'a de intrare, cei lalti avura carte libere. Acesta di, prim'a serina, dupa atâte ploiose, au adunatu cei mai multi cercetatori de la deschidere pana acum. In aceea si di: 3,952 lucratori au fostu ocupati in localitatiile espusetiunii.

*(V a l o r e a u n e i p o m e d e p a m e n t u.) Professorulu Tyndall si-a luat ostenea d'a ilustra valorea ce ar representă una poma de pamentu (crompa, barboiu, cartofu, si cum se mai numescu) carea, dupa ce s'ar pepedi tote cellalalte ar remanē unica. Acesta unica poma de pamentu ar fi de ajunsu a provede lumea intrega cu acestu preciosu nutrementu. Daca poma sedita, ar produce unu cuibu numai de diece bulbi (pome), d'in propagatiunea ei, in diece anai, ar resultă imensulu productu de diece mii de milioane, adeca una cantitate prea de ajunsu a provede cu sementia totu pamentulu. Deci addeverat'a valora a cestei unice pome de pamentu ar fi atunc atātu de mare, câtu mai de preferitu ar fi: ca Londinulu sau Nou-Iorculu sē se resipesca, decâtu ca acellu unicu bulbu de cartofu sē se perdia pentru flamend'a generatiune actuala a omenimei. Ce norocire pentru ambe capitalele lmei vechie si noue, că imens'a cantitate a cartofiloru li assecura essistenti'a ferindu-le de osand'a dictata de cartofofilulu professoru, care asta data cu ostentori'a calculatiune si-a facutu ostenea de giab'a.

[D e p u t a t i u n e a] alessa de congressulu scolasticu de la Blasiu spre a presentă M. Salle representatiunea acellui congressu, privitoria la conchiamaarea unui congressu provinciale basericescu, se va intruni in 29 l. c. i va presentă representatiunea dlui ministru

de culte cu rogarea, d'a o inaintă la loculu destinatiunii salle.

*(D e p u t a t i u n e d i a c o m i t. S e v e r i n u l u i .) Asta-di in 25 Juniu, cu trenulu de demanetia a sositu aici una diputatiune de patru membri din noulu comitatu allu severinului. Misiunea acestei deputatiuni este, d'a cere de la guvernulu unguur-scu, ca in sensulu legii pentru nationalitati, sē li numesca de comite supremu pre unu romanu, era nu vre-unu individ de alta nationalitate. Forte bine au facutu fratii Caransebesiani, că a'au intrelassatu a face passii necessarii in acêsta privintia, pentru că pre aice se vorbiă deja ca de una fapta complinita, că postulu de comite supremu allu noulu comitatu se va implē prin unu domnu cu numele Pănsz, care nici in privintia capacitatii, nici a moralitatii nu prea stă in nume bunu inaintea opiniunii publice.

Credemu apoi, că nici domni de la guvernulu nu se voră arretă chiaru de pre acum vitregi facia cu noyii civi ai statului.

*(D e r O s t e n .) Numerulu 24 allu diariului politicu de Vienn'a „der Osten“ cuprinde urmatozii articli: La situatiune; Biletelle de cassa si falimentulu bancei cambiali; Periciele pentru căllile ferrate; La Cestiunea cultivarii calloru; Din Brasiovu; interne si externe; Sciri din Vienn'a; Affaceri communale; Notiie despre starea bursei, a commerciului si industriei; Pretiurile celle mai noue alle fructeloru si cerealeloru; Lotteria; Enigme; Mascarea ursului.

„Foi'a de domina“ pre carea toti abonnatii lui „Osten“ o capeta gratis in fia care septemana, aduce narratiunea. „Din tempurile reile“, carea este scossa din epoc'a resbelletoru civile germane; mai departe, unu articlu despre „Serbatoria Iordanului [Jordanest] in Petropole, dimpreuna cu illustratiuni mari si pompose; assemensa descrierea muntelui Athosu unde se afla cea mai renumita colouia de monaci [calugari] grecu-orientali, dimpreuna cu illustratiune; mai departe, una schitia istorica intitulata. „Una calletoria pentru corona“ [Kronenfahrt] allu carei erou este regele polonesu Stanislaw Leszczynscy; in fine una biografia a multu cantatulu. „Cavaleru fără frica si vituperare“ [Bitter ohne Furcht und Tadel] allu carui nume addeveratu a fostu Pierre du Tenail, dlu de Bayard, — si inca mai multi alti articli.

Sciri electrice,

M a d r i d u, 23. Juniu. Se aude, că ministeriulu actualu va remanē fara modificatiuni, inse numai provisormente in functiunile salle.

M a d r i d u, 23 Juniu. Camer'a allese una comisiune de constitutiune, care este compussa din deosebitele elemente alle camerei; cei din partid'a drepta prevaledia in comisiune.

Deput. Halbuena presintă una propunere, prin care se cere amenarea siedintieloru camerei pana atunci, pana candu in armata nu va domni disciplina. Mai departe cere numirea unei comisiuni permaninte si esmitterea de deputati prin provincia, pentru ca acestia se restituie disciplin'a.

M a d r i d u, 23 Juniu. Pi y Margall cere, ca ministeriulu se fia compusu d'in barbati, cari se indentifica cu republic'a federativa.

Deput. Cevera partinesce acêsta propunere si cere, ca camer'a se votodie deplina incredere lui Margall, insarcinandu lu cu compunerea ministeriului, pentru a face capetu acestei crise indelungate.

Acesta propunere, punendu se la votu se ie in consideratiune cu 184 contra 45 voturi.

S t r a s s b u r g, 23 Juniu. In semnu de demonstratiune contra noulu guvernulu germanu poporatiunea d'a-

ici a allesu de primariu si de adjuncti acestui-a era si pre acei-a, pre cari nemtii i destituissera pentru sentiimentele loru francese.

R o m ' a, 23 Juniu. Dinariulu „Roma“ comunica, că in prossim'a siedintia a consistoriului Pap'a va tienē una allucutiune energica contra legii despre monastiri.

M a d r i d u, 23 Juniu. In urm'a unui votu allu camerei datu lui Margall. toti ministrii si-au datu dimissiuinea. Pretotindenea domnesce pace.

Revista comerciala de septemana.

P e s t ' a, 23 Juniu. Septemana trecuta a fostu, potemu dice, prim'a septemana de vera in acestu annu. Caldura de pparope 22°, torrente de ploia calde, fulgere, tunete si trasnete au fostu la ordenea dllei in decursulu intregi septemane. Alta-data unu tempu asiē plinu de tempestati insufflă grige si nelinise, astadi inse dupa atâte ploie reci, cari au facutu cea mai mare stricatiune pentru semenaturele de tomina si primavera, pentru vinie, pomi si legume de totu felulu, — asta-di dicu, una septemana caldurosa, insocita de tempestati renasce sperantie de dejă amorfite si ne face a crede, că resultatulu secerisiului, care ni stă la usie, n'are sē fia asiē de reu si desperatu, precum se reportă septemane trecute din tote părțile. Ce e dreptu, sperantie nostre nu potu sē fia de câtu modeste. Reporturile despre desvoltarea spiceloru divergedia forte multu unele de altele; prin unele locuri tetinenele ar fi asiē de latitu, încātu abiē sē mai afla spice de grauntie curate printre celle pline de tetinne; alte locuri inse paru a fi cu totulu crutiare de acesta calamitate. Precum se vede addeverulu este d'a se caută si aici, ca de regula, la mediu-locu.

T e r g u l u c e r e a l e l o r u. Grâu, 77—83 pundi fl. 8—8.50 per cassa; secara, 78—80 pdi fl. 5.70—90; porumbu (cucurudiu) fl. 3.90—4.05 centenariulu vamalu; ovessu, 50 pdi fl. 2.05—10; rapitia de Banatu fl. 9.75 per 150 pdi.

F a r i n ' a, a fostu forte cautata. Lips'a a luat dimensiuni asiē de mari, încātu morarū, de-si sciau că pre tempulu acestu-a este concurrenti'a mai mare ca preste intregu annulu, totu-si n'au fostu destullu de provediuti, încātu sē pota multumi pre toti. Pretiurile notate per centenariu viennesu: nr. 0. fl. 17.80; nr. 1. fl. 17.30; nr. 2. fl. 16.80; nr. 3. fl. 15.80; nr. 4. fl. 15; nr. 5. fl. 13.50; nr. 6. fl. 12.30; nr. 7. fl. 11.80; nr. 8. fl. 11; nr. 8 1/2 fl. 10.50; nr. 9. fl. 10. — Teritie fine fl. 3.60, dure fl. 2.60.

L a n a s p a l a t a, calitate de mediu-locu fina si prea fina fl. 155—235 centenariulu.

F r u c t e c u a s t a r e. Bebu albu fl. 3.70, -4; Malaiu (meiu), marfa ung. fl. 3.60, turcesca fl. 4. per 82 pdi viennesi. Macu suru fl. 8.50, albastru fl. 11.50 mertia.

P o r c i. Pretiuri notate: Porci ung. si serbesci de 250—350 pdi 27—27 1/2 cr. — Peri de porcu 26 1/2 cr. — Clissa (lardu, slanina) de provincia fl. 31—32, productiune pestana fl. 30—31, affumata, 31—32 fl. — Unsore 27 fl fara butoiu si 29 fl. cu butoiu cu totu. — Seu fl. 27—28.

Z a c h a r u r a f i n a t u p r e a f i n u f l. 29, f i n u f l. 28.75, de mediu-locu fl. 28.25, ordenariu 28 fl.

S p i r t u, metoda noua 56—57 cr. Prune. Marfa de Bosni'a, pre lunile Octobre-Novembre, cu 13 fl., in saci pentru acellu-a si terminu fl. 12 5/8. Liitariu de prune, pre Septemvre- Octobre, butoiulu cu fl. 13.50—14.

M i e r e. fl. 22.—22.50 centenariulu, marfa mai de rendu fl. 19. — Cera 82 fl., calitate mai buna 92 fl. inse aceta lipsece cu totulu

P a p r i c a (ardeiu) preparatu 29—32 fl. marfa turcesca 25 fl.

C l e i u p e n t r u m e s a r i f l. 28.50—30.50 centenariulu; marfa fina fl. 33—34.50.

D i n t e r g u l u d e p o i n ' a v e m u n i m i c u d e r e p o r t a t u. Crisea de bani ce domnesce, stagna-

rea generala a lucrului este asiē de semfta, încātu nici o cumperare mai insemnata nu s'avitu in acestu tergu.

Reporte despre starea semenatureloru in Romania.

G a l a t i, 2. Juniu. Tempulu este par acum forte favorabilu pentru semenature, dacu va tienē totu asiē, atunci potemu avē cel mai fundate prospecte, că secerisiulu din est annu are sē fia totu asiē de mannosu si bogatu, precum a fostu in an. 1863, de cano incoce tote secerisiurile au fostu parte slal parte de mediu-locu. Reportele ce camere commerciale de aici le primesce din tote strictele Romaniei contienu preste totu imbucuratorie, era scirile despre semenature din Russi'a meridionala si din Crimea sunt favorabile.

I a s s i, 5. Juniu. Pre di sce merge sperantie si prospectele de unu secerisiulu mannos se intarescu. Ploiele celle desse, ce in decursulu lunei lui Maiu s'au versatu preste intregu Moldov'a, au fostu din candu in candu inturpate de radiete sorelui si de câte unu momentu de caldura desfatatoria. Pentru acêste semenaturele au remasu scutite si ferite de brum'a si gerulu stricatiunu allu noptiloru reia inceputu ploia indelungata insufflă grige, că tetinenele se va ivi si luă dimensiuni mai inse caldura de care ne bucuramu de vre câte-va dille incoce si-a esserceatu effectulu binefacutoriulu si salutariu, si acum din districtele Moldovei vinu scirile celle imbucuratorie despre starea de facia a semenatureloru.

De la Romanu si Bacău se comunică nou'a ce a caditu pre acolo in ultime dille alle lui Aprile, au aceea a servitu multe spre bine, de câtu spre reu; ea a moipucintellu pamentulu, care se cam usca in urm'a ventulu vehementu ce battusse dillele precedente. Frigulu produsu prin derea acellui omātu a avutu inse rea si stricatiuna inriurintia a supr'a pomiloru, cari totu mai incepeau sē infloresca; assemene si d'abie prin unele locuri inca au sufferitu multu stricatiune. Ce e inse si mai multu, sciri mai recente spunu, că vinierele de la Cotla fure batute de grandina asiē, încātu astese afla in starea cea mai deplorabile, cea mai mica sperantia de cullesu n'a remasu.

Caldur'a ce s'a ivitu acum de vre-o d'va dille essercita o influintia forte buna favorabile a supr'a semenatureloru de totu liulu si mai vertosu a supr'a porumbulu (curudiu.) Starea rapitiei in Moldov'a este collenta.

Burs'a de Viena de la 23. Juniu, 1863	
5%, metall.	70.25
Imprim. nat.	73.80
Sorti d'in 1860	102.50
Act. de banca	942.—
Act. inst. creu.	321.35

A L E S S A N D R O R O M A N I
Propriet., edit. si respundiet.

Sifilitic'a si impotentia fia vechie seu de curam nascute,

se voru trată dupa metodulu homeopaticu Dr. I. E r n s t, Pest'a, strada idoliloru (tergasse) nr. 3., etagiulu II., us'a nr. 15. la 2—5 ore dupa media-di.

Açeste morburi se trateza a desse o modulu celu mai usioru cu dose mari de si argintu viu, si aceta se face numai a jungerea unui resultatulu momentanu. Pad'vindecati in modulu acestu-a voru cadē curundu seu mai tardu in morburile mai infricosiate, încātu inca in aduncele bnetie voru avē, dorere, a sufferi greu de decintiele acestei tratari nsiore si superfi Sentu contra acestoru felu de pericle metodulu de tratere homeopaticu, care, pre este cunoscuta, nu numai că vindeca docele mai invecitate, ci effectulu lui este de binefacutoriulu, încātu nu lassa nice cea mica temere de urmari reile. Diet'a ce rescrie este simpla si usioru de tienutu.